

Η παραβολή του Ασώτου Υιού (Αρχιμ. Βασίλειος Γουντικάκης, Προηγούμενος Ιεράς Μονής Ιβήρων Αγίου Όρους)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : Μαρτίου 1, 2013

Η ανταρσία του νεώτερου υιού και η διαγωγή του πατέρα

Τον νεώτερο υιό της παραβολής τον σώζει η αίσθηση που έχει ότι είναι υιός του πατέρα. Αισθάνεται και εκφράζεται μ' αυτήν την ορολογία. Ζη σ' αυτόν τον οικογενειακό χώρο. Γι' αυτό λέει: «Πάτερ, δος μοι...»

Η αμαρτία, η αδυναμία του, είναι ότι όντας ανώριμος δεν έχει φτάσει στο να ξέρη ότι η ουσία του Πατρός είναι η ίδια με την ουσία του Υιού. Δεν ξέρει τούτη τη στιγμή αυτό που λέει παρακάτω ο πατέρας στον πρεσβύτερο υιό, «*τα εμά πάντα σα εστί*», γι' αυτό ζητά από τον πατέρα του να του δώσει «*το επιβάλλον μέρος της ουσίας*», το κομμάτι που του ανήκει. Αυτός ο χωρισμός που γίνεται μέσα του είναι η αμαρτία του.

Αυτός ο χωρισμός, ο τεμαχισμός είναι η αμαρτία, το κακό. «*Όρος σύντομος του κακού ότι ου κατά φύσιν αλλά κατά μερικήν έλλειψιν του αγαθού εστί*» (Αγιος Μάξιμος, P.G. 4, 301A).

Ο πατέρας είναι άρχοντας αγάπης. Δεν ενδιαφέρεται για τον εαυτό του. Ενδιαφέρεται να σώση τον άλλο, το παιδί του. Αυτό βρίσκεται στον σκοπό της ζωής του, είναι καταξίωσι του είναι του. Δεν τον ενδιαφέρει τι θα πη ο κόσμος, αν θα χάση το κύρος του, αν παρουσιαστή ως πατέρας αποτυχημένος, με παιδί που αφήνει το σπίτι και φεύγει μακριά. Η αγάπη του πατέρα πάει πιο μακριά απ' ό,τι μπορεί να πάη η κρίσι του κόσμου ή η ανταρσία του γιου του. Γι' αυτόν τον λόγο δεν θέλει να του κάμη διδασκαλία με λόγια. Ξέρει ότι δεν πρόκειται να βγη τίποτε. Δεν πρόκειται να νοιώση κάτι ο νεώτερος υιός του.

Τώρα πρέπει να του αφήση να περιπλανηθή, να πάθη, να μάθη, να δη προσωπικά. Αυτό ξέρει ο πατέρας ότι είναι κάτι θανάσιμα επικίνδυνο, αλλά δεν βλέπει άλλη λύσι.

Θα τον συντροφεύη πάντοτε με την αγάπη του, που μένει στο σπίτι, αλλά απλώνεται παντού. Γι' αυτό δεν αμύνεται στενόκαρδα, δεν πιέζει. Δίδει αγωγή στο παιδί του υποφέροντας μυστικά ολόκληρος, βγαίνοντας στον σταυρό της αναμονής.

Το θέμα δεν είναι ο πατέρας να κρατήση δια της βίας τον υιό κοντά του, αλλά να του

δώση τη δυνατότητα, να του δημιουργήσει τις προϋποθέσεις, ώστε ο ίδιος, μόνος του, να έλθει προς Αυτόν, την πηγή της Ζωής. Αυτή η κίνησι προς τον Πατέρα ορίζει τον υιό.

Η προσωπική κίνησι προς τον Πατέρα ορίζει το πρόσωπο του Υιού. Η φράσι «και ο Λόγος ην προς τον Θεόν» (και όχι «εν τω Θεώ») δεν θέλει άραγε να μας πη κάτι για το μυστήριο της υιότητας και της πατρότητος;

Να δώσης τη δυνατότητα στον άλλο να γυρίση στο σπίτι εν ελευθερία. Να το βρη. Να το νοιώση, να γίνη δικό του. Να μην μπορή να φύγη, γιατί οπουδήποτε και να βρίσκεται, τότε -με τη σωστή τοποθέτησι και σχέσι υιού προς πατέρα- θα είναι «εν παντί καιρώ και τόπω» στον πατρικό οίκο.

Και χωρίς να πη λόγο, «διείλεν αυτοίς τον βίον». Του μιλά και του συμπεριφέρεται με τον τρόπο που ο υιός καταλαβαίνει, όχι με εκείνον που ο πατέρας ξέρει.

Του έδωσε το κομμάτι που ζητούσε. Αλλά το κομμάτι αυτό, αποκομμένο από το σύνολο της αληθείας της αμπέλου της ζωής, δεν μπορεί να ζήση, να καρποφορήση. Το κομμάτι αυτό, όταν το παίρνουμε δυναστικά, αντάρτικα -όπως και όταν θέλουμε- δεν μας οδηγεί, δεν μας φέρνει στη ζωή, στον Παράδεισο, αλλά στην απόγνωσι και καταστροφή. Αυτό που συνάγομε με το επαναστατημένο θέλημά μας -«συναγαγών άπαντα»- το σκορπίζαμε ασώτως -«διεσκορπίσε την ουσίαν αυτού ζων ασώτως» (α-σωτηρία, α-σών, μισερά, αμαρτωλά, εκτός Θεού, σε παρά φύσιν κατάστασι).

Μαραίνεται και ξηραίνεται σύντομα. Σκορπίζεται. Τελειώνει σε μια κατάστασι στείρα, οπού χωρίζεται η ζωή από την πνευματική ζωή. Σε μια κατάστασι που δεν έχει φως, καρποφορία, συνέχεια για τον άνθρωπο. Όπου τα πάντα μυρίζουν φθορά και είναι θάνατος.

Το κομμάτι που μας δίδει ο Θεός είναι από ένα σώμα θεανθρώπινο που μερίζεται και δεν διαιρείται, που εσθίεται και ουδέποτε δαπανάται. Είναι μικρό προζύμι με όλο τον δυναμισμό της βασιλείας, που σώζει τα σύμπαντα και ζυμοί τα τρία σάτα της δημιουργίας ολόκληρης.

Το ψεύτικο χάνεται, μας εγκαταλείπει

Μέσα στο πυρ της πραγματικότητας φανερώθηκε το ψεύτικο, το απατηλό, που χάνεται και φεύγει. Μας αφήνει μόνους, έρημους και νηστικούς σε χώρα αλλοδαπή, οπού τα πάντα ξοδεύονται χωρίς να ανανεώνονται -«δαπανήσαντος αυτού πάντα».

Δεν δαπανήθηκαν μόνο τα δικά του πάντα, αλλά έγινε επί πλέον λιμός ισχυρός «κατά την χώραν εκείνην». Στη μακρινή χώρα κανείς δεν ζη καλά για πάντα. Στο τέλος ισχυρός λιμός βασανίζει όλους. Κανείς δεν μπορεί να βοηθήση κανένα. Υπάρχει μια έκπτωσι, εξαθλίωσι, τελική απώλεια του ανθρώπου. Και όταν ζητάς βοήθεια, όταν πας να προσκολληθής «ενί των πολιτών της χώρας εκείνης», αυτός σε σπρώχνει πιο χαμηλά, σε στέλνει να βόσκης χοίρους, να ποιμαίνης πάθη. Σε κάνει χοιροβοσκό. Σε κάνει χοίρο. Αρνείται τη φύσι, την ευγένειά σου. Σε θεωρεί ζώο. Σου αρνείται την τροφή των χοίρων. Αλλά και όταν σου την δίδη, είναι σαν να μη σου δίδη τίποτε. Μένεις νηστικός, γιατί δεν τρώγεται η τροφή των χοίρων. Εσύ έχεις

ανάγκη από άλλη τροφή.

Το αληθινό μένει, μας σώζει

Η δοκιμασία του νεώτερου γιου στη μακρινή χώρα φανέρωσε και το τι έκρυβε μέσα του, τι αντοχή είχε, τι έμεινε ανέπαφο, ποιος μπορούσε να τον βοηθήσει, σε ποιον να κολληθεί -«εκολλήθη η ψυχή μου οπίσω σου, εμού δε αντελάβετο η δεξιά σου» (Ψαλμ. 62, 9)- σε ποιον να καταφύγει, ποιος είναι «οικτίρμων και ελεήμων» (Ψαλμ. 102, 8), που υπάρχει τροφή, ζωή και ανάστασι για όλους.

Μπορεί να τα έχασα όλα. Μπορεί να χάθηκα και εγώ ο ίδιος -«απολωλώς ην»-, κυριολεκτικά να πέθανα -«νεκρός ην»-, αλλά κάτι υπάρχει που δεν χάνεται, δεν πεθαίνει· είναι ο Πατέρας μου και η αγάπη Του. Αυτός είναι «δυνατός εν ελέει και αγαθός εν ισχύϊ» (α' ευχή του Εσπερινού). Το ξέρω, το ζω.

Δεν σκέφτομαι τα παιδιά του -είμαι ανάξιος για κάτι τέτοιο- σκέφτομαι τους μισθωτούς του, πώς τους φέρεται, πώς τους χορταίνει. Είμαι μισθωτός χωρίς μισθό· δούλος χωρίς ψωμί.

Θα σηκωθώ και θα γυρίσω πίσω και θα πω στον πατέρα μου: Αμάρτησα στον ουρανό και σε σένα. Σε σένα που είσαι πατέρας επουράνιος. Σε σένα που έχεις τέτοια αγάπη, που γεμίζει ουρανό και γη. Σε σένα που ακόμη εδώ, στη μακρινή χώρα της στερήσεως, της ασωτείας, της κολάσεως, με παρακολουθείς, με συνοδεύεις.

Δεν είμαι άξιος να λέγομαι γιος σου. Ξέπεσα, έχασα την υιοθεσία. Αυτή είναι η αμαρτία, το έγκλημά μου το ένα. Δεν είναι η περιουσία σου που έφαγα. Δεν είναι κάτι μικρό, υλικό, που μπορώ να επανορθώσω με τις δυνάμεις μου· δεν είναι κάτι που μπορώ να κερδίσω με τη δουλειά μου, για να σου το επιστρέψω. Καθύβρισα τη μια σχέση του υιού προς τον πατέρα. Δεν μπορώ τίποτε να κάμω, εφ' όσον με σεβάστηκες περισσότερο απ' ό,τι άξιζα. Με καταδικάζει η συμπεριφορά σου.

Αν δεν ήσουν τόσο άρχοντας της αγάπης, αν δεν μου είχες φερθή όπως μου φέρθηκες, αν δεν ήσουν τέλειος σε όλα, αν λίγο κάπου μου έφταιγες· ίσως να εύρισκα σαν δικαιολογία κάτι να πω. Τώρα δεν είναι έτσι. Τώρα με αφήνει αναπολόγητο, άναυδο και μουγκό, η ανείκαστή σου στοργή και ανοχή, που μόλις συνειδητοποιώ.

Έπρεπε να πάω τόσο μακριά, για να το νοιώσω; Έπρεπε να φτάσω στην απώλεια και στον θάνατο, για να καταλάβω τι θα πη σωτηρία και ζωή; Δεν ξέρω τι να πω. Όλα όμως αποδεικνύουν ένα πράγμα: τη δική μου αφιλοτιμία, αφροσύνη. Και τη δική σου βασιλεία, αγάπη, που με διαλύει.

Έρχομαι προς εσένα, τραβηγμένος από σένα· από την αγάπη σου, που με έλκει έσωθεν και μου κάνει συντροφιά.

Κάνε με δούλο σου. Η ενοχή είναι δική μου. Η ανοχή, η ζωή, είσαι εσύ.

«Πάτερ, ήμαρτον εις τον ουρανό και ενώπιόν σου· ουκέτι ειμί άξιος κληθήναι υιός σου· ποιήσόν με ως ένα των μισθίων σου».

Συνάντησι νεώτερου υιού με τον πατέρα

Πριν φτάση στο σπίτι, ο πατέρας τον βλέπει και τρέχει. Χωρίς να του πη τίποτε, πέφτει ολόκληρος στον τράχηλό του, τον αγκαλιάζει και τον καταφιλεί.

Ήδη ο γιος κατάλαβε, πήρε την απάντησι: Ο πατέρας άκουσε την εξομολόγησι, την ξέρει πριν του την πη. Βλέπει τον γιο του πριν να γυρίση. Ήταν μαζί του, χωρίς να τον βλέπη ο γιος. Αυτός που αγαπά με την τέλεια αγάπη «*απών ως παρών συναναστρέφεται, μη ορώμενος υπό τινος*» (Αββάς Ισαάκ, λόγος κδ').

Ο γιος όμως αρχίζει την εξομολόγησι· λέγεται μόνη της, βγαίνει από την καρδιά του, πρέπει να εξωτερικευθή. Είναι μια ανάσα που πρέπει να βγη από τα σπλάχνα του, για να ελευθερωθή. Την λέει όπως ακριβώς γεννήθηκε μέσα του, αλλά δεν την τελειώνει. Αναφέρει το αμάρτημα, το έγκλημά του, και σταματά. Δεν τολμά να συμπληρώση τη φράσι να ζήτηση να γίνη δούλος του πατέρα. Τα χάνει με τον χείμαρρο της αγάπης που τον παρασύρει, τον διαλύει· και δεν μπορεί να κάνει σ' Αυτήν υποδείξεις. Ομολογεί το έγκλημά του και σιωπά.

Τον λόγο παίρνει ο πατέρας, που με τον ίδιο τρόπο μιλά ξεκάθαρα εν σιωπή: Δεν λέει τίποτε στο παιδί του για τον εαυτό του· ούτε αν πόνεσε ούτε πόσο πόνεσε, όταν έφυγε· ούτε πόσο χαίρεται ή αν χαίρεται, τώρα που γύρισε. Αυτά δεν λέγονται· διαγράφονται όλα ως περιττά. Δεν μπορεί να μιλήση σ' αυτόν τον γιο που είναι άξιος της σιγής, της άφατης πατρικής του αγάπης. Πώς να αρθρώση τα άρρητα ή πώς να μειώση την ενάργεια όσων λέγονται εν σιγή;

Στον γιο δεν λέει τίποτε. Η μυσταγωγία της σχέσεώς τους ιερουργείται σε χώρο βαθιάς σιωπής. Πυράκτωμα αγάπης που παραλύει τη γλώσσα.

Μιλά, δίδει εντολές στους δούλους: «*εξενέγκατε την στολήν ... ενδύσατε ... θύσατε τον μόσχον τον σιτευτόν*», ας ευφρανθούμε, γιατί «*ούτος ο υιός μου νεκρός ην και ανέζησε, και απολωλώς ην και ευρέθη*».

Μόνο στους άλλους μπορεί να μιλήση για το θέμα του γιου του.

Το «*νεκρός ην και ανέζησε, και απολωλώς ην και ευρέθη*», που ο πατέρας λέει στους δούλους, δείχνει το μεγάλο δράμα και τη χαρά που έζησαν και που ζουν οι δυο τους, πατέρας και γιος.

Δεν μίλησε ο πατέρας στην αρχή ούτε τώρα, όχι γιατί ήταν αδιάφορος ή δεν γνώριζε το μέγεθος του δράματος ή δεν είχε συνείδησι του κινδύνου που επρόκειτο να περάση το παιδί του. Δεν έχει κανένα στοιχείο απάθειας που φανερώνει αδιαφορία ή έλλειψι αισθήσεως. Όλα τα ζη. Όλα τα ξεπερνά με την άπειρη αγάπη του. Τον παρακολουθεί, τον συνοδεύει μέχρι την απώλεια, τον θάνατο. Συνθάπτεται μαζί του. Ξέρει, χωρίς να του πη ο γιος λεπτομέρειες, όλη την οδύσσεια που πέρασε, ότι γεύτηκε όντως την κόλασι, τον χαμό, τον θάνατο.

Και βρέθηκε, σώθηκε, ανέζησε από άλλη δύναμι, που υπήρχε μέσα του και τον παρακολουθούσε γύρω του διακριτικά. Υπάρχει η δύναμι της υιότητας και της πατρότητας. Ήταν αυτός γιος και είχε πη στην αρχή «*πάτερ*» (και όταν έφευγε και όταν γύρισε). Και αυτός ήταν πατέρας, δεν ήθελε να στραπατσάρη το παιδί του, έστω και αν υπήρχε ο κίνδυνος του χαμού, του θανάτου του ίδιου του παιδιού. Του έδωσε την επικίνδυνη και σωτήρια αγωγή της ελευθερίας καλύπτοντάς τον με την άπειρη αγάπη του πάντοτε.

Και νίκησε η πατρική αγάπη τον θάνατο. Και άναψε τούτη η χαρά, το πανηγύρι, που θύεται ο μόνος ο σιτευτός. Αυτός ο μόνος λένε οι Πατέρες ότι είναι ο Υιός του Θεού, και το πανηγύρι η θεία Λειτουργία, η σύναξι και η ζωή της Εκκλησίας.

Επιστροφή που σε ελευθερώνει

Ο νεώτερος υιός σκεφτόταν να ζητήσει να μείνη στο σπίτι «ως εις των μισθίων». Αυτό αν του δινόταν, θα ήταν ήδη παράδεισος μέγας γι' αυτόν. Θα βρισκόταν σε δρόσο Αερμών. Όμως ο Θεός Πατέρας τον κάνει το κεντρικό πρόσωπο και την αφορμή του μεγάλου πανηγυριού. Και αυτό τον καταπλήττει και τον κατακαίει. Ο Θεός καταδικάζει με το πλήθος της αγάπης Του. Και νοιώθεις ανάξιος γι' Αυτήν. Αποτραβιέσαι στη θέση του δούλου, που σου ταιριάζει, σου υπεραρκεί, σε αναπαύει. Δεν αναπαύει όμως τον Θεό, που τόσο αγαπά, που τόσο συγχωρεί, που σε συνθλίβει, σε λιώνει με την αγάπη Του την άμετρη. Και κλαις από χαρά για το θαύμα τούτο. Και το κλάμα φανερώνει την πλησμονή της αγαλλιιάσεως.

Γι' αυτό οι Άγιοι, τα παιδιά του Θεού, ονομάζουν τον εαυτό τους δούλο Χριστού. Και νοιώθουν ότι αυτό ξεπερνά την αξία τους και τους πλημμυρίζει με τιμή. Το άλλο, το να γίνεται παιδί κατά χάρι και το κεντρικό πρόσωπο του πανηγυριού, οπού θύεται ο μόνος ο σιτευτός, αυτό ξεπερνά τις ανθρώπινες προσδοκίες· υπαγορεύεται και πραγματοποιείται μόνο από την απερινόητη και άφατη αγάπη του Θεού Πατρός.

Εξουθενώνει τον εαυτό του και δοξάζεται. Δεν βλέπει ανθρώπινα τη δόξα που θα ακολουθήση. Μένει μόνο στην εξουθένωσι. Του αρκεί να είναι στο σπίτι του Πατρός. «*Εξελεξάμην παραρριπτείσθαι εν τω οίκω του Θεού μου μάλλον ή οικείν με εν σκηνώμασιν αμαρτωλών*» (Ψαλμ. 83, 11). Δεν ζητά χαρίσματα -αυτό γίνεται εκ βαθέων- γι' αυτό του δίδονται όλα.

Όταν ζητάς κάτι μικρό, ένα ερίφιο, δεν παίρνεις τίποτε. Όταν δεν ζητάς τίποτε -ούτε να γίνης δούλος- τα παίρνεις όλα.

Επειδή είναι αληθινή η μετάνοιά του, ήδη τον έβαλε στον Παράδεισο· διαιτάται σε χαρά που ακατάπαυστα αυξάνει. Αυτό το ξέρει ο πατέρας. Γι' αυτό θύει τον μόνος τον σιτευτό. Ενδύει τη χαρά με τη χαρά. Τον υιό τον άξιο του πατέρα με τη στολή την πρώτη. Αυτό γίνεται αυθόρμητα. Όπως από τον τάφο της σκοτεινής γης, ο σπόρος που πεθαίνει, προχωρεί φυσιολογικά και φτάνει στην ανθοφορία -«*η γη αυτομάτη καρποφορεί*» (Μάρκ. 4, 28)- έτσι από τη συντετριμμένη καρδιά του ταλαιπωρημένου, του χαμένου γιου, ανατέλλουν τα πάμφωτα χαρίσματα και τον ντύνουν. Τον περιβάλλει το φως ως ιμάτιον στολή πρώτη και ανέγγιχτη.

Αλλιώς -αν δεν είχε αυτή τη διαλυτική των πάντων συντριβή- δεν θα μπορούσε να ανθέξη και τα ελάχιστα χαρίσματα, θα του κάνανε κακό. Θα τα πέταγε πέρα. Και ο ίδιος θα πεταγόταν έξω από τη μοναδική χαρά, την πανήγυρι της αγάπης· όπως έκαμε ο πρεσβύτερος υιός.

«*Και την χαράν υμών ουδείς αίρει αφ' υμών*» (Ιω. 16, 22). Κανείς δεν μπορεί να του πάρη τούτη τη χαρά, να του την αφαιρέση, να την απομακρύνη. Γιατί πηγάζει από μέσα του, από τον εαυτό του, είναι ο Χριστός που ζη μέσα του. Δεν ζη πια αυτός.

Επιστροφή που σε πνίγει

Μια διαφορετική επιστροφή, όχι θεϊκή εν ταπεινώσει και εξουθενώσει -που είναι γεννητική της άφθαρτου δόξης- αλλά σύμφωνα με τη λογική και τη στάσι του πρεσβύτερου υιού, που δεν είναι επιστροφή αλλά περιπλοκή χειρότερη των πραγμάτων, θα ήταν κάπως έτσι:

Λοιπόν, πατέρα, γυρίζω να τα συζητήσωμε, να δούμε τα πράγματα ψύχραιμα. Να δούμε σε τι φταις και σε τι φταίω. Να βρούμε έναν τρόπο συμβιώσεως.

Όχι ότι δεν μπορώ να ζήσω μακριά από σένα. Μπορώ κάλλιστα, αλλά είπα, μια και είσαι πατέρας μου, να γυρίσω. Τώρα όμως πρέπει να προσέξωμε, για να μην επαναληφθούν τα ίδια. Γιατί αν δεν έδινες αφορμή με τη συμπεριφορά σου, δεν είμαι ανόητος να σηκωνόμουν να έφευγα στα καλά καθούμενα.

Λοιπόν, τί λες τώρα; Υπάρχει τρόπος συμβιώσεως, ναι ή όχι;

Και μην κρατήσης κακία. Αλλά να τα ξεχάσης όλα. Και να μου βάλης την πρώτη στολή, για να μη νοιώθω μειωμένος απέναντι των άλλων.

Για πανηγύρι χαράς δεν του κάνει λόγο, γιατί αυτή η λογική δεν έχει σχέσι με καμιά χαρά. Αυτή είναι η αρρώστια, τα ράκη της πεπτωκυίας φύσεως, όχι η στολή της πρώτης καινής κτίσεως. Αυτή είναι η κόλασι της «δικαιοσύνης».

Υπάρχει παραμονή στο σπίτι που είναι περιπλάνησι σε χώρα μακρινή. Υπάρχει επιστροφή που είναι μεγαλύτερη απομάκρυνσι από το σπίτι.

Το ανανεούμενο βάσανο του πατέρα.

Συνάντησι με τον πρεσβύτερο υιό

Από τον μακρινό αγρό, όπου έβοσκε χοίρους, γύρισε συντετριμμένος ο νεώτερος υιός και μπήκε στον Παράδεισο. Από τον αγρό του πατέρα επέστρεψε οργισμένος ο πρεσβύτερος και φανέρωσε την κόλασι που κουβαλούσε μέσα του. «*Ωργίσθη και ουκ ήθελεν εισελθείν*», αφού πληροφορήθηκε από τους δούλους τι γινόταν στο σπίτι.

Είναι ανανεούμενο βάσανο η ζωή του πατέρα. Μόλις τελειώνει η μια δοκιμασία, αρχίζει η άλλη. Όταν ο νεώτερος επιστρέφη από την ασωτεία, ο πρεσβύτερος, που μένει στο σπίτι, αρνείται να μη μέσα.

Κάθε μεγάλη μέρα ο πειρασμός δημιουργεί προβλήματα, προκαλεί αφορμές θλίψεως. Θέλει να μολύνη τη χαρά, να θόλωση την καθαρότητα της γιορτής. Να μην αφήση καρδιά απλήγωτη. Αλλά ο πατέρας της παραβολής είναι ωκεανός αγάπης και ανοχής: «*Εξελθών παρεκάλει αυτόν*».

Ο πατέρας γνωρίζει την αρρώστια του μεγαλύτερου παιδιού του, ότι ζηλεύει και φθονεί. Γι' αυτό, από αγάπη κινούμενος, μετριάζει τις εκδηλώσεις της πατρικής του στοργής. Δεν τρέχει «*δραμών*»- όπως στην περίπτωση του νεωτέρου, αλλά εξέρχεται βαρύς από τον πόνο. Και δεν τον «*καταφιλεί*» -αν έκανε κάτι τέτοιο, θα τον

κατέκαιγε, θα τον τάραζε ολόκληρο- ούτε καν τον φιλεί. Μόνο του μιλά παρακλητικά. Και δέχεται καρτερικά όλα τα κύματα της οργής του πρεσβύτερου υιού.

Σαν να είχε έτοιμη την επίθεσι (όπως ο νεώτερος την εξομολόγησι). Λες και περίμενε την αφορμή για να ξεσπάση, να βγάλη έξω όσα μαζεύονταν και έβραζαν μέσα του ολόκληρη σειρά ετών.

«*Τοσαύτα έτη δουλεύω σοι...*»

Δεν τον ονομάζει καμιά φορά ούτε τον βλέπει ως πατέρα, αλλά σαν αφεντικό, και μάλιστα άδικο. Τον εαυτό του τον υποτιμά, τον βλέπει σαν μισθωτό δούλο.

Μέσα σ' όλην αυτή τη νομικίστικη σχέσι δικαιώνει εξ ολοκλήρου τον εαυτό του και καταδικάζει απόλυτα τον πατέρα του.

«**Ουδέποτε εντολήν σου παρήλθον**». Είμαι εν τάξει πάντοτε. Είμαι άμεμπτος. Ποτέ δεν έσφαλα σε κάτι.

Εσύ αντίθετα είσαι ολοκληρωτική αποτυχία. «**Ουδέποτε έδωκας έριφον ίνα μετά των φίλων μου ευφρανθώ**».

Εγώ ουδέποτε έκαμα κάτι κακό. Εσύ ουδέποτε έκαμες κάτι καλό.

Τον αδελφό του δεν τον ονομάζει αδελφό, αλλά γιο του πατέρα του. Και το σφάλμα του νεωτέρου, που δεν το έχει διορθώσει, δεν είναι ότι πρόσβαλε τον πατέρα του, αλλά ότι ξόδεψε χρήματα, κατέφαγε περιουσία. Και αυτός πρώτος και μόνος κατηγορεί τον αδελφό του ότι κατέφαγε την περιουσία «*μετά πορνών*».

Η πρώτη διόρθωσι του πατέρα γίνεται με την προσφώνησι: «*Τέκνον*». Εσύ δεν με καλείς πατέρα, εγώ σε θεωρώ και σε ονομάζω παιδί μου. Αυτό είναι το πρώτο. Δεν είσαι δούλος μου, ούτε καταδυναστευόμενός μου.

Στο αρνητικό επίρρημα ουδέποτε του πρεσβύτερου υιού ο πατέρας αντιπαραθέτει το θετικό πάντοτε: «*Συ πάντοτε μετ' εμού ει*». Είσαι πάντοτε μαζί μου. Αυτός είναι ο παράδεισος, η ελευθερία, ο πλούτος του υιού, το ότι μένει εν τη οικία (Ιω. 8, 35), μένει με τον πατέρα μαζί. «*Εγώ εν τω Πατρί και ο Πατήρ εν εμοί εστί*» (Ιω. 14, 10).

Και στην αίτησι του ελαχίστου και μικρού -εριφίου- απαντά με το πάντα. «*Πάντα τα εμά σα εστί*».

Στην οργή και στο μίσος που τον κατατρώει («*ωργίσθη και ουκ ήθελεν εισελθείν*») αντιπαραθέτει το «*ευφρανθήναι και χαρήναι έδει*», γιατί ο αδελφός σου αναστήθηκε και σώθηκε.

Χαρακτηριστικά του νεώτερου υιού

Στον νεώτερο υιό εφαρμόζεται ο λόγος της Αποκαλύψεως: «*Όφελον ψυχρός ης ή ζεστός*» (Αποκ. 3, 15).

Όταν έφυγε, ήταν απόλυτος αντάρτης: «*συναγαγών άπαντα ο νεώτερος υιός απεδήμησεν εις χώραν μακράν*». Έπεσε με τα μούτρα στην αμαρτία. Τα έδωσε, τα έχασε όλα.

Όταν έφτασε στην εσχάτη ανάγκη, «*εκολλήθη ενί των πολιτών της χώρας εκείνης*». Το *εκολλήθη* δείχνει την ολόψυχή του προσπάθεια να πιαστή από κάποια σανίδα

σωτηρίας.

Όταν επέστρεψε, ήταν το ίδιο θερμός και απόλυτος: ήρθε να ομολογήσει απερίφραστα την ολική του αποτυχία και αμαρτία.

Τα χάνει όλα την πρώτη φορά. Προσφέρει τώρα όλο του τον εαυτό, έστω χαμένο και νεκρό -πάντως όλο- στον πατέρα του· χωρίς κανένα ενδοιασμό, χωρίς καμιά επιφύλαξη ή όρο.

Η φιλαυτία -η αρρωστημένη προσκόλλησι στο εγώ μας- είναι ξένη προς την Αγάπη που μας έπλασε, προς την πνοή που Αυτή μας φύσηξε στα σπλάχνα. Γι' αυτό κάνοντας το θέλημά του αντάρτικα ο νεώτερος γιος, χάνει τον άξονα της ζωής του, αθετεί τη φύσι του, καταστρέφει τον εαυτό του· βρίσκεται εκτός εαυτού. Μόλις «έρχεται εις εαυτόν», επιστρέφει στο σπίτι του. Βρίσκει τον πατέρα του, που είναι αγάπη, που δεν κλείνεται στον εαυτό του, αλλά «δι' υπερβολήν της ερωτικής αγαθότητας έξω εαυτού γίνεται ... και εν πάσι κατάγεται» (Άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης, P.G. 3, 712AB). Τον πατέρα που τρέχει έξω από το σπίτι, για να αγκαλιάσει τον νεώτερό του γιο που επιστρέφει, και βγαίνει έξω από το σπίτι του, από την ίδια αγάπη κινούμενος, για να παρακαλέσει τον πρεσβύτερο.

Η εκστατική αγάπη -προσφορά στον Άλλον- μας οδηγεί στον εαυτό μας. Βρίσκουμε το είναι μας και όλους τους άλλους. Αν αυτήν έχουμε -όσο μακριά κι αν βρισκόμαστε- θα μας φέρη στον Παράδεισο. Αν δεν την έχουμε -και στην πόρτα του Παραδείσου να είμαστε- η έλλειψη της αγάπης, το μίσος, δεν θα μας αφήσει να μπούμε, αλλά θα μας πετάξει μακριά.

Χαρακτηριστικά του πρεσβύτερου υιού

Ο πρεσβύτερος νοσεί, έχει μέσα του κόλασι. Μόνο βάσανο και ταραχή του προκαλεί η αγάπη του πατέρα προς αυτόν, η αγάπη των ανθρώπων μεταξύ τους.

Δεν μπορεί να εφαρμοσθή εδώ η εντολή του μεγάλου Δειπνοκλήτορος: «ανάγκασον εισελθείν» (Λουκ. 14, 23). Μια τέτοια επιμονή για είσοδο στον Παράδεισο σε άνθρωπο που ζηλοφθονεί, πολλαπλασιάζει τον δαιμονισμό. Τον βασανίζει περισσότερο. Του κάνει τη ζωή αβάσταχτη κόλασι.

Αυτός με σίγουρους συλλογισμούς και ατράνταχτα επιχειρήματα ανατρέπει όλα. Τα αποδεικνύει απαράδεκτα. Βρίσκει ενόχους και καταδικαστέους όσους συνέπραξαν για μια τέτοια γιορτή· για έναν παράδεισο, όπου ο άνθρωπος μπορεί να επιστρέψει, να σωθή, να ζήσει· για ένα πασχάλιο δείπνο, όπου «ο μόσχος πολύς» και ακούγεται η κλήσι: «Πάντες απολαύσατε του συμποσίου της πίστεως ... του πλούτου της χρηστότητας». Δεν ανέχεται τέτοιες καινοτομίες. Δεν μπορεί να μπη σε τέτοιο κλίμα. Δεν υποφέρει «συμφωνίες και χορούς». Του είναι ξένο και απαράδεκτο το γεγονός, ο Θεός να αγκαλιάζει τον άσωτο που μετανοεί και να του χαρίζει «την στολήν την πρώτην». Δεν μπορεί να ανεχθή αυτή την αδικία, αυτή την προσβολή προς την «αλήθεια», τη «δικαιοσύνη».

Ο πατέρας μειλίχια τον προσκαλεί στη χαρά, στο ευχαριστιακό τραπέζι. Και είναι σαν να του ζητά να μπη στην κόλασι. Φουντώνει μέσα του το μίσος· και ακούει τη

στοργική πρόσκλησι του πατέρα σαν οργισμένη αποπομπή.

Μήπως όλα αυτά λένε κάτι για το πώς θα γίνη η τελική κρίσι στη δευτέρα Παρουσία;

Μήπως η οργή («*ωργίσθη και ουκ ήθελεν εισελθείν*») κάνει τη μοχθηρή καρδιά να βλέπη οργισμένο και βλοσυρό το ιλαρό πρόσωπο του ελεήμονος Θεού; Και το μίσος, που δεν αφήνει τον άνθρωπο που το έχει να μπη στο κοινό πανηγύρι της χαράς, παραποιεί γι' αυτόν τον ίδιο την πρόσκλησι για τον Παράδεισο σε αποπομπή προς το πυρ το εξώτερο; Μήπως το μίσος είναι κόλασι που κατατρώει τα σωθικά μας; Και η θεία αγάπη παράδεισος που μας αναζωογονεί; Μήπως η ίδια η αγάπη του Θεού είναι παράδεισος για τους σωσμένους, υγιείς, που αγαπούν, που μετανοούν και έχουν νουν Χριστού; Και η ίδια η αγάπη είναι κόλασι για τους αρρώστους, δηλαδή για κείνους που δεν αγαπούν, δεν μετανοούν, δεν έχουν νουν Χριστού;

Μήπως η μία κλήσι της αγάπης του Θεού, ο οποίος «*θέλει πάντας σωθήναι και εις επίγνωσιν αληθείας ελθείν*», θα ακουστή από όσους δεν αγαπούν, λόγω της διαστροφής και της αμετανοησίας τους: «*Πορεύεσθε απ' εμού οι κατηραμένοι εις το πυρ το αιώνιον*»· και απ' αυτούς που αγαπούν: «*Δεύτε οι ευλογημένοι του Πατρός μου...*»;

Μήπως από σήμερα δεν κρινόμαστε; Μήπως από σήμερα δεν ετοιμαζόμαστε για το ποια θέσι θα πάρωμε τότε μόνοι μας; Δεν ετοιμαζόμαστε για την κρίσι της αγάπης; Δηλαδή για το αν δεχώμαστε, αν ζούμε την αγάπη ως παράδεισο ή ως κόλασι;

Αντιπαραβολή των δύο υιών

Ο νεώτερος υιός υπόδειγμα επιστροφής και φανέρωσι του τί είναι εξομολόγησι: καρπός μετανοίας, ομολογία των ουσιαστικών μου σφαλμάτων, εγκλημάτων. Συντριβή και εκζήτησι ελέους.

Ο πρεσβύτερος υιός υπόδειγμα μη επιστροφής και φανέρωσι του τί δεν είναι εξομολόγησι: αναφορά των δικών μου κατορθωμάτων και των εγκλημάτων των άλλων. Σκληροκαρδία και κατάκρισι.

Με το πέρασμα του χρόνου και την οδυνηρή πείρα έφυγε από τον νεώτερο η ιδέα ότι κάτι μπορεί να βρη έξω από το σπίτι, χωρίς τον πατέρα. Γνώρισε την κουφότητα της ζωής μακριά από την πηγή της.

Αντίθετα, όσο περνά ο καιρός, ο πρεσβύτερος δεν ωριμάζει πνευματικά, αλλά σκληραίνει τη στάσι του. Συνεχώς και περισσότερο κατακρίνει τους άλλους και τον πατέρα του, μέσα σε μια ψευδαίσθησι ότι είναι «*κάποιόν τι*».

Ο νεώτερος υιός με τη συμπεριφορά του λέει τον λόγο της μετανοίας: «*Σοι μόνω ήμαρτον*».

Ο πρεσβύτερος αντιθέτως λέει: Εσύ είσαι ο μόνος φταίχτης.

Το ότι ο νεώτερος επαναστάτησε στην αρχή, πριν περάσουν τα χρόνια, μπορεί κάπως να δικαιολογηθή.

Το να αντιδρά όμως ο πρεσβύτερος μετά «*τοσαύτα έτη*» και να μη θέλη να μπη στο σπίτι, την ώρα της μεγάλης χαράς, αλλά να ζητά ερίφι -όχι αμνό- για να ευφρανθή με

τους φίλους του (οι φίλοι του ήσαν μεταξύ των ερίφων, των εξ ευωνύμων, όχι μεταξύ των ευλογημένων, των εκ δεξιών), αυτό είναι βαρύ και δύσκολα θεραπεύεται.

Όταν έχης να κάμης με πατέρα ουράνιο, έχεις άλλες σχέσεις, μιλάς άλλη γλώσσα, αναφέρεις άλλες απώλειες και κέρδη. Δεν αμύνεσαι, αλλά αυτοεξουθενώνεσαι, γιατί βρίσκεις τον εαυτό σου ένοχο -τον μόνο ένοχο- μπροστά σ' έναν τέτοιο πατέρα, που όχι μόνο αγαπά, αλλά είναι η Αγάπη.

Όταν δεν θεωρήσ τον Θεό πατέρα που αγαπά, τότε η εξομολόγησι καταργείται, χάνει το νόημά της, δεν γίνεται. Ή όταν πάη να γίνη, ξεπέφτει σε μια νομική αντιδικία, οπού κατηγορείται ο αναίτιος, ο ευεργέτης. Όταν βλέπης μπροστά σου εργοδότη, που υπολογίζει τα δούναι και λαβείν, ετοιμάζεσαι για διαμάχη και αναμέτρηση οικονομική, δικανική τακτοποίησι· να δούμε ποιος θα επιβληθή σε ποιόν.

Αν μπορούμε να αγαπάμε, θα γνωρίσωμε την αλήθεια του Θεού. Χωρίς αγάπη, υψώνοντας τη φωνή μας, αποκαλύπταμε το ψέμα της ζωής μας.

Χαρακτηριστικά του πατέρα

Ο πατέρας της παραβολής ξέρει πότε μιλά και πότε όχι. Πότε μοιράζει την περιουσία ολόκληρη, χωρίς να πη λέξι. Και πότε δεν δίδει ούτε ένα ερίφιο και επεξηγεί το γιατί. Πότε και ποιόν γιο του ασπάζεται, χωρίς άλλα σχόλια. Πότε και ποιόν γιο του δεν ασπάζεται, αλλά τον παρακαλεί και τον συμβουλεύει, πατρικά και βραχύλογα.

Δεν χρειάζονται πολλά λόγια και επεξηγήσεις. Απαιτείται χρόνος, προσωπική αυτοπαρακολούθησι και δοκιμασία, για να καταλάβωμε -αν καταλάβωμε- περί τίνος πρόκειται.

Έχει σημασία λοιπόν να ξέρη κανείς πότε θα πη σε κάποιον κάτι. Και μέχρι που θα προχωρήση. Στη συνέχεια σταματά την επεξηγήσι, χωρίς να προχωρή, ενώ το θέμα δεν λύθηκε, δεν τακτοποιήθηκε.

Δεν ρωτά τον νεώτερο γιο του τί σκέφτεται να κάμη και πότε. Γι' αυτό τον αφήνει ελεύθερο να μείνη στο σπίτι όσες μέρες θέλει μετά τη μοιρασιά της περιουσίας (αυτός φεύγει «*μετ' ου πολλάς ημέρας*»). Ούτε τον ερώτα που θα πάη· αν σκέφτεται να πάη κοντά ή μακριά («*εις χωράν μακράν*»), ή αν θα πάρη όλα τα πράγματά του ή τα μισά («*συναγαγών άπαντα ο νεώτερος υιός απεδήμησεν*»).

Ούτε τον πρεσβύτερο υιό ρώτησε τί αποφασίζει, αφού άκουσε όσα του είπε η πατρική του αγάπη. Τον αφήνει ελεύθερο να αποφασίση όταν και όπως θέλει. Αφήνει το θέμα ανοιχτό. Απλώς περιορίζεται στο να του πη τι έπρεπε να κάμη: «*Ευφρανθήναι και χαρήναι έδει, ότι ο αδελφός σου ούτος νεκρός ην και ανέζησε, και απολωλώς ην και ευρέθη*».

Και η παράκλησι, η προτροπή του πατέρα, μένει αναπάντητη, το τέλος άγνωστο. Κόβεται η συζητήσι απότομα, σταματά, μένει ακέφαλη. Γιατί δεν τελειώνει; Γιατί δεν φτάνει σε τελεία και παύλα;

Έτσι γίνεται. Δεν βρίσκεται τέλος με συζητήσεις στα θέματα αυτά και με ανθρώπους που βρίσκονται σ' αυτή την κατάστασι. Δεν υπάρχει τέλος σε συζητήσεις για θέματα που η φύσι τους ξεπερνά πάντα λόγον και αίσθησιν. Αλλωστε ούτε και το πρόβλημα,

η αρρώστια του νεωτέρου, τακτοποιήθηκε με συζητήσεις, αλλά με μια φαινομενική εγκατάλειψη, άφεσι στο να μάθη δια του πάθους του. Έτσι είναι. Μόνον ο Θεός να κάμη το θαύμα Του.

Κουβέντες και προτροπές δεν φέρνουν κανένα αποτέλεσμα σε ανθρώπους που έχουν καταπιή το μίσος, τη λογική της αυτοδικαιώσεως, της καταδίκης όλων των άλλων. Μπορούν να σου αραδιάσουν ατέλειωτα σε στιγμή χρόνου· να συσσωρεύουν αναρίθμητες δικές τους αρετές και εγκλήματα των άλλων. Όσα δεν ελέχθησαν -και δεν λέγονται- μπορούν να τα εκστομίσουν, για να εξοντώσουν τον αδελφό τους και να δικαιώσουν τον εαυτό τους. Αλλά δεν αλλάζουν γνώμη. Δεν μπορούν να μετανοήσουν. Δεν αγαπούν. Είναι ξένο προς τη φύσι τους. Αυτή είναι η κόλασί τους. Πώς μπορείς ν' αγαπάς αυτούς που δεν αγαπούν;

Αυτό είναι ένας μεγάλος σταυρός. Σου αρνούνται την αγάπη· είναι κόλασι γι' αυτούς. Υποφέρουν, βασανίζονται. Αλλά πώς μπορείς να τους συμπαρασταθής, να τους συνδράμης, χωρίς αγάπη; Αυτοί ζητούν όχι τη σωτηρία, αλλά την καταδίκη, την εξόντωσι πάντων. Έτσι καταδικάζουν και τον εαυτό τους. (Θεολογία και πολιτεία κολάσεως.)

Ο πατέρας παρατρέχει τα επιχειρήματα του πρεσβύτερου γιου. Δεν του κάνει καμιά κριτική: ούτε τον ψέγει για κάποιο λάθος του, ούτε του αναφέρει κάτι καλό που έκαμε. Δεν χρειάζεται να καθυστερήσει καθόλου μέσα στη λογική αυτή, που δεν οδηγεί πουθενά αλλού, εκτός από το αδιέξοδο της κολάσεως. Δεν μπορεί κανείς να του αρνηθή την κάποια καλή του προσπάθεια, αλλά το κακό ήταν ότι δεν είχε καταλάβει ότι και ο ίδιος ήταν άσωτος, δεν ήταν μόνον ο αδελφός του.

Η παραβολή και εμείς

Έχει άμεση σχέση η παραβολή αυτή με τον Θεό Πατέρα και την ιστορία της ανθρωπότητας, που χαρακτηριστικά χωρίζεται σε δύο μέρη, σε δύο γιους.

Εμείς που βρισκόμαστε; Ποιόν αντιπροσωπεύαμε;

Δεν είναι εύκολο να πούμε. Είναι επικίνδυνο βιαστικά να απαντήσωμε· αυτό μας διδάσκει η παραβολή.

Ο νεώτερος υιός από την αρχή, που ζήτησε στανικά το επιβάλλον μέρος της ουσίας (και ποιος του είπε ότι είχε δικαίωμα να κάμη κάτι τέτοιο;), μέχρις ότου δαπανήση τα πάντα, και γίνη ισχυρός λιμός σ' όλη τη μακρινή χώρα, και πεθάνη της πείνας αυτός και οι πολίτες της χώρας εκείνης... Μέχρις ότου γίνουν όλα αυτά, ήταν ζαλισμένος, δεν ήταν στα καλά του, ήταν εκτός εαυτού. Δεν μπορούσε να διακρίνη, να καταλάβη τί έκανε. Μόνο μετά από όλα αυτά «ήλθεν εις εαυτόν».

Αρα, αν βρισκόμαστε στην κατάστασι αυτή του νεώτερου γιου, πριν έλθη εις εαυτόν, σημαίνει ότι είμαστε στην πραγματικότητα εκτός εαυτών και δεν ξέρομε που βρισκόμαστε, τι μας γίνεται, τι αντιπροσωπεύαμε. Ή και αν νομίζωμε ότι ξέρομε -που συνήθως νομίζωμε- πέφτομε έξω. Και μόνο αν έλθωμε εις εαυτούς κάποτε, με τη βοήθεια του Θεού, θα ανακαλύψωμε τη φτώχεια και τη γυμνότητά μας.

Αλλά και ο πρεσβύτερος υιός δεν είναι λιγότερο εκτός εαυτού. Ή καλύτερα, αυτός

δεν παρουσιάζεται ποτέ στην παραβολή να έρχεται εις εαυτόν, δηλαδή να έρχεται προς τον Πατέρα, να αισθάνεται και να ομολογή με τη ζωή και τη συμπεριφορά του την ανθρώπινη αδυναμία. Αλλά ψεύδεται και αλλοφρονεί: Κάνει πεισματικά το θέλημά του -«*ωργίσθη και ουκ ήθελεν εισελθείν*»- και νομίζει ότι έχει όλο το δίκιο με το μέρος του. Ενώ κρίσις δικαία είναι εκείνου που δεν κάνει το δικό του θέλημα αλλά μόνο το θέλημα του ουρανού Πατρός.

Αυτοδικαιώνεται με τα λόγια του και ταυτόχρονα αναιρείται με τη διαγωγή του, αποδεικνυόμενος κενός οηματίας, ξένος προς το ήθος του ουρανού Πατρός.

«*Τοσαύτα έτη δουλεύω σοι*»: Υπολογίζει τον χρόνο, την κτίσι όχι την αιωνιότητα, την άκτιστη χάρι, που μια ροπή κάνει θεολόγο τον ληστή που μετανοεί.

Κατηγορεί τον αδελφό του για ασωτεία και ανταρσία και ο ίδιος δεν υπακούει στον πατέρα του. Ενώ διαλαλεί τη διαρκώς άψογη στάσι του -«*ουδέποτε εντολήν σου παρήλθον*»- την ίδια στιγμή όχι εντολή αυστηρή για δουλειά αρνείται, αλλά παράκλησι πατρική για συμμετοχή σε οικογενειακή χαρά καταπατεί.

Αρα, δεν είναι εύκολο μόνοι μας να πούμε που βρισκόμαστε, γιατί μπορεί να πέφτωμε έξω, μπορεί να είμαστε εκτός εαυτών και να μην το ξέρωμε, να μην το αντιλαμβανώμαστε.

Τί φοβερό να είσαι τόσο μακριά, ενώ βρίσκεσαι μέσα στο σπίτι! Και το ακόμη φοβερότερο, να εφαρμόζης τις εντολές και να μην καταλήγης στη γεύσι του μόσχου του σιτευτού, να μη γίνεσαι δαιτυμών λαμπρός του μεγάλου Συμποσίου που προσφέρεται «υπέρ της Οικουμένης».

Εμείς ως πατέρες πνευματικοί

Υπάρχει μια ισορροπία στην όλη ιστορία, γιατί ο πατέρας όλα τα ρυθμίζει θείως, όλα τα υποφέρει. Σηκώνει γαλήνια τον σταυρό της όλης περιπέτειας του σπιτιού. Και τα δυο παιδιά του είχαν προβλήματα· βασανίστηκαν και τον βασάνισαν. Αυτός όμως έπραξε άψογα, θεϊκά. Ούτε τον νεώτερο υιό χαρακτήρισε άσωτο ούτε τον πρεσβύτερο επέπληξε, επειδή του μίλησε άπρεπα. Η συμπεριφορά του φανερώνει απέραντη αγάπη και φέρνει παρηγοριά.

Εφ' όσον έχομε έναν τέτοιο Πατέρα, μπορούμε να ελπίζωμε. Μπορούμε να βρούμε τον δρόμο για το σπίτι, μπορούμε να βρούμε τον εαυτό μας.

Στη ζωή μας ως άνθρωποι είμαστε πάντοτε παιδιά του Θεού· και υπόδειγμα για την επιστροφή προς τον ουράνιο Πατέρα είναι ο νεώτερος υιός. Βρισκόμαστε όμως και στη θέσι του πατρός ή του πνευματικού πατρός. Τότε πάλι το πώς πρέπει να συμπεριφερθούμε προς τα τέκνα ή πνευματικά μας τέκνα μας φανερώνει η συμπεριφορά του «*ανθρώπου*» της παραβολής.

Αν βρισκόμαστε στην κατάστασι του νεωτέρου που επέστρεψε ή επιστρέφει, τότε μπορούμε να ανεχώμαστε τον άλλο, το παιδί μας. Τότε μπορούμε να νοιώθουμε -και να το ομολογούμε- ότι είμαστε αδύνατοι, πολύ αδύνατοι -«*χωρίς αυτού ου δυνάμεθα ποιείν ουδέν*» (βλ. Ιω. 15, 5)-, αλλά δεν πρέπει να απογοητευώμαστε, γιατί έχομε Πατέρα «*δυνάμενον συμπαθήσαι ταις ασθενείαις ημών*» (Εβρ. 4, 15).

Αν βρισκόμαστε είτε στην κατάσταση του νεώτερου υιού σε χώρα μακρινή ζώντας ασώτως, είτε στην κατάσταση του πρεσβύτερου υιού, που δικαιώνει τον εαυτό του και καταδικάζει τους άλλους, τότε οπωσδήποτε θα παραποιούμε τη διαγωγή του αληθινού Πατρός. Παρ' όλη την πιθανώς καλή μας διάθεσι, θα βασανιζώμαστε και προ παντός θα βασανίζωμε.

Σύμφωνα μ' αυτά μπορούμε να διακρίνωμε δύο εκτροπές συμπεριφοράς πατρός ή πνευματικού πατρός:

Α'. Οι πρώτοι -κατά το παράδειγμα του νεωτέρου προ της επιστροφής- παρουσιάζονται ως πολύ φιλελεύθεροι, συγκαταβατικοί και ανεκτικοί. Δεν κάνουν παρατηρήσεις. Δικαιολογούν τους νέους. Δεν τους θεραπεύουν αρρώστιες (δεν έχουν τέτοια ικανότητα). Οτιδήποτε κάνουν τα παιδιά τους, τα θεωρούν φυσικά, δικαιολογημένα ή και τέλεια. Αυτό δεν είναι αποτέλεσμα αγάπης αλλά συνέπεια αδιαφορίας και επιπολαιότητας· προσπάθεια να αποκτήσουν την πρόσκαιρη φιλία των παιδιών. Αυτοί οι δάσκαλοι-πατέρες καλύπτουν την ανικανότητα και άγνοιά τους με υποτιθέμενη φιλανθρωπία και κατανόησι, ενώ πρόκειται για πραγματική καταφρόνησι και εγκατάλειψι του ανθρώπου, ο οποίος έχει ανάγκη από τα μέγιστα και τίμια.

Αυτούς τους οδηγούς ακολουθούν οι νέοι για λίγο, ξεγελασμένοι από την επίφασι της τόλμης τους και τον παραπλανητικό φιλελευθερισμό τους. Αλλά γρήγορα τους εγκαταλείπουν, αν έχουν γνήσιες απαιτήσεις και δυνατή πνευματική κράσι, γιατί αντιλαμβάνονται την επικίνδυνη κουφότητά τους. Αυτοί είναι αλλότριτοι, ξένοι προς τη ζωή, τη φύσι και βαθιά δίψα του ανθρώπου. *«Και οι άνθρωποι αλλοτρίω ου μη ακολουθήσωσιν, αλλά φεύξονται απ' αυτού, ότι ουκ οίδασι των αλλοτρίων την φωνήν»* (Ιω. 10, 5).

Β'. Οι δεύτεροι μένουν φαινομενικά στο σπίτι του πατέρα -παράδειγμα ο πρεσβύτερος υιός- ενώ βρίσκονται μακριά από το πνεύμα και το μεγαλείο της αγάπης του.

Αυτοχειροτονούνται πνευματικοί πατέρες, επειδή *«τοσαύτα έτη»* δουλεύουν. Και ενεργούν ως βάνουσοι επιτιμητές των άλλων. Ο προσωπικός τους αγώνας για μετάνοια και ταπείνωσι, κατά τα λεγόμενά τους, έχει τελειώσει. Τώρα ασχολούνται με τα προβλήματα των άλλων (και συνήθως αυτόκλητοι). Ότι κάνουν, δεν υπαγορεύεται από άδολη πατρική αγάπη -τους είναι ξένη- αλλά από μια μοχθηρή καρδιά και αδικαιολόγητη για τα χρόνια τους ζηλοφθονία. Έτσι σύντομα γίνεται σ' όλους έκδηλη η εσωτερική τους ακαταστασία και εκδικητική μανία. Η φωνή και η συμπεριφορά τους είναι ξένη προς τη φωνή του γνήσιου ποιμένα, που θυσιάζει την ψυχή του υπέρ των προβάτων και *«τα ίδια πρόβατα καλεί κατ' όνομα και εξαγει αυτά»* (Ιω. 10, 3).

Γι' αυτό οι άνθρωποι τους εγκαταλείπουν. Και όσο απομακρύνονται -και δικαιολογημένα- τόσο αυτοί δαιμονίζονται, εκσφενδονίζοντας απειλές και κατάρεις γι' αυτούς που δεν ζητούν τις συμβουλές τους.

Δεν μπορούμε, δεν μας είναι επιτρεπτό, να δείξωμε ούτε περισσότερη ούτε λιγότερη επιείκεια ή αυστηρότητα απ' όση έδειξε ο ουράνιος Πατέρας. Ή διαφορετικά να πούμε: και η επιείκεια και η αυστηρότητά μας είναι ανεπαρκείς και περιττές για τον

άλλο. Αυτό που χρειάζεται, είναι να παύσωμε, αν μπορούμε, να ζούμε τον κατά φαντασίαν βίο, και να ζούμε για τον υπέρ ημών αποθανόντα και Αναστάντα. Έτσι θα ζούμε και για όλους. Και δι' ημών θα φανερώνεται Εκείνος, ο Αρχηγός της ζωής, και όχι οι σχετικές και άνευ αξίας δικές μας απόψεις και ενέργειες.

Αυτός που επέστρεψε ή επιστρέφει βλέπει μόνο την αναξιότητά του («ουκ ειμί άξιος κληθήναι υιός σου»). Γι' αυτό διακρίνει και εκπλήσσεται από την αγάπη του Θεού. Βλέπει τον εαυτό του πρώτο των αμαρτωλών και τους άλλους καθαρούς. Αυτός ο άνθρωπος αγαπά «καθ' ομοιότητα του Θεού» (Αββάς Ισαάκ, λόγος πα'), αγαπά με την αγάπη του Θεού, που σώζει και κρίνει. Δι' αυτού αγαπά και φανερώνεται μόνον ο Θεός. Αυτός γίνεται Θεός κατά χάριν και όχι θεολόγος κατά φαντασίαν. Το πρώτο είναι δύσκολο και δυσεύρετο, το δεύτερο ευτελές και καθημερινό.

Οι αγιαζόμενοι, οι Άγιοι, μας παρηγορούν, μας σώζουν. Αυτοί μπορούν να αναλάβουν το έργο του πατρός, γιατί λένε την αλήθεια με τον λόγο και τη ζωή τους. Παρουσιάζουν ότι ο αγώνας τους υπάρχει μέχρι τέλους. Μπορεί ν' αλλάζει, αλλά δεν τελειώνει, μέχρι να μπη ο άνθρωπος στον τάφο. Το έργο της μετανοίας ακολουθεί όσο ζούμε. Η ημέρα της ταφής μας είναι η ώρα του σαββατισμού.

Και μεις, που είμαστε αδύνατοι, που έχουμε προβλήματα, τους ακούμε, τους εμπιστευόμαστε το είναι μας, τους πλησιάζομε, θέλομε, όσο γίνεται περισσότερο, να μένωμε κοντά τους. Γιατί νοιώθουμε ότι μας νοιώθουν, μας ευεργετούν, μας θεραπεύουν, όσο σκληροί κι αν είναι -όταν είναι. Η φιλανθρωπία τους είναι δραστική, σωτήρια, και η αυστηρότητά τους φιλόανθρωπη.

Χωρίς την αγάπη του Θεού Πατρός και την παρουσία των Αγίων, που κάνουν αισθητή τη στοργή και το φως Του, η ζωή στη γη σκοτεινιάζει και κρυώνει σαν κόλασι. Οι πολίτες της «μακρινής χώρας» σε καταστρέφουν στέλνοντάς σε να βόσκης χοίρους, πάθη σαρκός. Και οι «δίκαιοι» -τύπου πρεσβύτερου υιού- σε καταδικάζουν δεν δέχονται τη μετάνοιά σου.

Υπάρχει όμως πάντοτε ο Πατέρας που σε γέννησε, σε πονά και σε σώζει.

Το σύμπαν είναι κατοικήσιμο, εφ' όσον έχουμε τον Θεό πατέρα και τον συνάνθρωπο αδελφό μας.

(ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΙΒΗΡΩΝ 2007)

(Πηγή ηλ. κειμένου: Zoiforos.gr)

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>
